

ANGST, GEWELD EN MAGIE

28 juli 1967

Goedenavond, vrienden.

Allereerst wil ik u er gaarne op wijzen, dat wij, sprekers van deze Orde, niet alwetend of onfeilbaar zijn. Wij zullen het dan ook zeer op prijs stellen, wanneer u zich over al hetgeen gebracht wordt, een eigen mening zou willen vormen. Ons onderwerp van heden is:

ANGST, GEWELD EN MAGIE

Angst is een vreemd verschijnsel. Het ontnemt de mens alle rationaliteit. Wanneer men voor zijn angst een uitweg zoekt, zo kan men dit op drie wijzen doen: ..... (?? Red.), men kan zoeken naar een magische uitweg, men kan ook zoeken naar een gewelddadige oplossing. Het typische hierbij is, dat in beide laatste gevallen de mens de ratio uitschakelt en daarvoor in de plaats van de rationalisatie aanvaardt. In het eerste geval wordt zowel de rede als het reactievermogen uitgeschakeld.

Trachten wij de angst over het geheel van de wereld te bezien, zo blijkt zij in verband te staan met geboorte en dood en in wezen een angst te zijn voor de confrontatie met het onbekende. Het onbekende kan men echter bestrijden en wel, wanneer het zichtbaar is en kenbaar, zodat men de eigen krachten daarmee onmiddellijk kan meten. Daar, waar de mens deze mogelijkheid niet bezit of erkent, grijpt hij naar het bovennatuurlijke, de magie, de duistere machten en tracht zijn listigheid te meten met die van de heersers van het geestenrijk. Dit is geen overdrijving. Wanneer men de dodenboeken leest en daarbij zich bezighoudt met het Egyptische denken, het Tibetaanse of desnoods het Tolteekse, en de Maya-geschriften, ontmoet men steeds weer de poging tot het bedriegen van de goden en eeuwige rechters. U zal een dergelijke poging waarschijnlijk het beste bekend zijn in de vorm van de kleine afbeeldingen van de mestkevers die bij de dode Egyptenaren op de plaats van het hart werd gelegd en waarin gegraveerd pleegt te staan: "Indien men mijn hart vraagt, zo antwoordt gij voor mij."

De poging om de goden te bedriegen is een feit, waarmee wij ook in de moderne tijd nog steeds worden geconfronteerd. Zeker, het is niet meer een kwestie van begrafenisrituelen, balseming of het mompelen van magische formules, om de goden te verblinden. In de plaats daarvan kwam iets anders. Wanneer ik gevraagd word in deze tijd mijn verantwoordelijkheden te erkennen, zo zou ik als mens steeds weer als uitvlucht en bedrieglijke zelfrechtvaardiging woorden gebruiken als: "Het vaderland, het geloof, de mensheid, het belang van de gemeenschap, de sociale verhoudingen enzovoort." Ik haal deze uitvluchten aan, omdat zij in wezen een gelijksoortige poging inhouden, het onbekende (God) te bedriegen en daarbij mede zichzelf. Want wanneer ik op aarde leef, zullen mijn daden steeds voor zichzelf moeten spreken. Wat meer is, daden zijn niet alleen maar kenbaar voor ons via onze intentie (al bepaalt deze wel de betekenis, die zij voor het Ik hebben), maar zullen daarnaast kenbaar worden door de direct daarmee in verband staande oorzaak- en gevolgwerking in de wereld buiten het ego.

De wereld buiten het ego omvat oorzaak- en gevolgwaarden die het Ik slechts wanneer men zeer goed oplet en zeer beheerst is, enigszins zal kunnen bepalen. De intentie is echter altijd naar waarheid te bepalen, zolang men zichzelf daarbij maar niet bedriegt. Het onbekende voor mij (en wat dat betreft voor eenieder ook die op aarde zou moeten leven) wordt dan ook meestal tot uiting gebracht in de vraag: Wat zal er gebeuren, wat is de toekomst? En daarmee verbindt men onbewust vaak een beeld van lijden of mogelijke dood. In het leven is immers de geboorte een feit, dat achter ons ligt. De geboorte wordt dan ook als levenswaarde

meestal vergeten en verwaarloosd, al herdenkt men het ogenblik der geboorte meestal wel. De dood staat echter op de achtergrond van vele gedachten en daardoor zal men daarover vaak liever niet spreken. Zij is immers voor de mens een onvermijdelijke eindbestemming. De angsten, alle onvrede, wordt uitgedrukt in de angst voor morgen. Zoals men in het heden vaak niet leeft dan om een antwoord te vinden op de vraag wat men morgen zou moeten doen.

Wat bij velen tot zeer vreemde reacties kan voeren. Om u een voorbeeld te geven: toen de oorlog in Duitsland net was beëindigd werd een lazaret (gevangenkamp te Mönchen-Gladbach) onderzocht door geheime veldpolitie. Eén van de daarbij betrokken officieren ging uit van het standpunt dat eenieder die in Rusland was geweest, alle gegevens daarover aan de geallieerden moest verstrekken. Deze man meende dat dergelijke gegevens voor zijn partij zeer belangrijk zouden zijn, wanneer men daar een oorlog zou moeten voeren. Denkt u die waanzin eens in: ternauwernood is een storm van geweld over de wereld weggeraasd, of iemand begint informatie in te winnen over een nu als bondgenoot geldende mogendheid om alvast in staat te zijn, daar later ditzelfde geweld tot uiting te brengen. Daarvoor moet een reden bestaan. En die reden is begrijpelijk wanneer men zich realiseert, dat velen een onbestemde angst ervaren voor al het onbekende. Gezien het geheel andere systeem en de geheel andere sociale opbouw van de Sovjet-Unie is de doorsnee westerling niet geneigd dit land zonder meer te aanvaarden. Men beziet het als vreemd. Dus, wat vreemd is, is gevaarlijk. Wat gevaarlijk is, moet je in de gaten houden om het met geweld te verdelgen, zodra de mogelijkheid zich voordoet.

Naast het geweld heeft men ook hier behoefte aan iets, wat in wezen magie is. Magie is het onredelijke element, waardoor bepaalde geestelijke krachten kunnen worden beheerst en gemobiliseerd. In de moderne tijd spreekt men daarbij niet meer van 'magie' maar geeft men de voorkeur aan termen als: massapsychologie, massabeïnvloeding, reclame en public relations. Door deze middelen kan men immers invloed uitoefenen op de redelijkheid en normale reacties van de massa en haar gevoelens. In de oude tijd deed men dergelijke dingen meestal door het organiseren van een wonder of het in het openbaar oproepen, bezweren of aanroepen van goden of demonen.

Ik zal trachten de kern van dit alles in enkele punten samen te vatten. In de eerst plaats geldt dan, ongeacht het geloof aan het voortbestaan, dat bij de doorsnee mens (zij het vaak als een hoop) aanwezig is en vreest de mens toch de dood zeer, daar zij een betreden van een onbekende wereld, het aanvaarden van een onbekend bestaan betekent. Dit is de kern van de meeste angsten, ofschoon de mensen daarover voor zich liever niet bewust nadenken. De angst, die de mens kent voor het onbekende in de dood, pleegt hij te transponeren en zo over te brengen op alles, wat hem vreemd of onbekend is in eigen wereld. Dat wordt voor hem dan een (niet bewust erkend) symbool van de dood. In de tweede plaats: waar men iets vreest en toch zijn gevoel van eigenwaarde wil behouden, dient men het gevreesde te overwinnen. Om het te kunnen overwinnen, grijpt men over het algemeen naar geweld. Zelfs indien de overwinning in feite op iets anders wordt behaald, zodat de betekenis daarvan ten hoogste overdrachtelijk is. Geweld is het middel van degene, die hun angsten niet kunnen meester worden en hun gevoelens van minderwaardigheid steeds sterker voelen spreken.

In de derde plaats: daar, waar ook geweld geen directe mogelijkheden schijnt te bieden, grijpt men naar de magie, hetzij door bijvoorbeeld God aan te roepen en in zijn naam de wapenen te zegenen (een gebruik dat reeds de druïden kenden in de tijd vóór Christus) dan wel door abstracte begrippen of machten aan te roepen, die vooral in deze dagen in de plaats zijn getreden van goden en demonen uit het verleden. Want men eert deze dingen evenzeer zonder beperkingen of redelijkheid als het verleden zijn goden, ook al spreekt men dan van democratie, vrijheid, mensenliefde enzovoort, enzovoort. Door dit aanroepen van dergelijke waarden (een zich erop beroepen in moderne termen) tracht men eigen streven die nadruk en belangrijkheid te geven, die zonder deze termen niet aanwezig zou zijn, en handelingen te rechtvaardigen, die zonder dit beroep voor eenieder en kennelijk onjuist en onredelijk zouden zijn.

In deze dagen zult u in toenemende mate geconfronteerd worden met alle in de titel genoemde elementen. Wij zien volkeren temidden van een wereld, die westerse maatstaven pleegt aan te leggen, zich steeds meer onwennig en minderwaardig gevoelen. Hun oplossing blijkt steeds weer geweld te zijn, een geweld dat zich misschien niet direct tegen het westen richt, maar dan toch ingaat tegen groepen, die men met dit westen enigszins kan associëren en hoopt te kunnen overwinnen om zo zichzelf enig gevoel van waardigheid en zekerheid te verschaffen. In jongere staten komt dit steeds weer voor, maar eveneens blijkt dit voor te komen in gebieden, waar zogenaamde minderheden zich onderdrukt gevoelen en in streken waar een te groot verschil tussen de leefwijze en levensstandaard van verschillende daar levende groepen bestaat. Het is duidelijk dat in een wereld, waarin de mogelijkheden tot gerechtvaardigd geweld beperkt zijn en geen harmonie gevonden kan worden, het magische element in toenemende mate gehanteerd kan worden.

Om u een voorbeeld te geven: de producties (anders kan ik dergelijke vertoningen meestal niet noemen) in de UNO doen maar al te vaak denken aan de diensten, die men in Rome eens placht te houden voor het capitol. Hierbij riep men vele goden, ook van andere volkeren, aan in bijzijn van hun vereerders, om zich van een uiteindelijke overwinning te verzekeren en zo eigen waardigheid vast te stellen. Met deze overwinning bedoelden de meeste aanwezigen natuurlijk de overwinning van de vereerders van hun god. Maar een schijn van eenheid werd zo wel tijdelijk bereikt. Zie ook eens naar de manier, waarop in deze dagen steeds weer met God en godsdienst wordt geschermd. Ga na hoe men enerzijds tracht het oude te behouden onder de naam vernieuwing, terwijl aan de andere kant de leuze 'god is dood' wordt gelanceerd. U zult zien, dat men ook hier vaak tracht de hogere machten (en daarmee hun vereerders) via emotionele en onredelijke elementen af te persen. De mens van heden tracht, zoals reeds in het verre verleden gebruikelijk is, een bijzondere relatie tussen zich en hogere machten te stellen, waardoor zijn gevoel van minderwaardigheid en machteloosheid weg kan vallen.

Ook in de wereldeconomie ziet men steeds weer factoren opduiken, die geen werkelijk redelijk, maar in feite een magisch karakter hebben. De meesten van u zijn zich daarvan echter niet bewust. Men beseft bijvoorbeeld niet dat in vele van de zogenaamde welvarende landen (en ik meen dat ook Nederland één van die landen is) bewust een zogenaamde schaarstepolitiek wordt gehanteerd. Dit betekent dat men bepaalde, voor het leven noodzakelijke dingen, kunstmatig schaars houdt, om hierdoor een zekere stimulans voor economische ontwikkeling te beheersen en gelijktijdig de 'productiviteit' (lees werkijver) te vergroten. In feite gaat het echter hier om het behouden van een economische macht en het scheppen van een behoefte, waardoor men op de gevoelens van de mens steeds weer een beroep kan doen.

Ik kan u bijvoorbeeld wel zeggen dat, zodra de werkeloosheid in Nederland sterker toe gaat nemen, het woningnoodprobleem in zeer korte tijd kan worden opgelost. Dan heeft men immers als machtsmiddel het 'werkeloos worden' achter de hand. Maar zolang er een algehele werkgelegenheid aanwezig was, bleek een andere stimulans noodzakelijk. Men nam daarvoor de ontevredenheid, die door de woningnood ontstond. Anders gezegd: ongeacht de anders klinkende verklaringen gaat het er in feite om een schaarste te veroorzaken, waardoor een stimulans, een prikkel kan worden geschapen. In andere landen (waarvan sommige door de medelijdende buitenwereld worden gesteund op de koop toe) tracht men zelfs door het bewust veroorzaken van voedselschaarste in bepaalde streken een gewenste ontwikkeling, bijvoorbeeld industrialisatie en vergroting van productiviteit af te persen. In alle gevallen doet de mens, althans naar buiten toe, een beroep op het hogere en wijt hij de gevolgen van zijn daden aan hogere, niet door hem of andere te beheersen machten en invloeden. Bij dit hogere treffen wij echter nooit de werkelijke en voor eenieder kenbare krachten en wetten van het leven. Hij grijpt naar kunstmatige gestalten, hij bouwt zijn werken en verwachtingen steeds weer op kunstmatige structuren, omdat hij innerlijk bang is voor de krachten, die in de natuurlijke ontwikkeling optreden en al hetgeen zij inhouden.

Misschien wordt dit alles duidelijker, wanneer wij ons afvragen wat in feite de mogelijkheid en belangrijkheid van het menselijke bestaan omvat. In de eerste plaats heeft de mens

geestelijke (mentale) krachten. Wanneer hij deze krachten op de juiste wijze leert gebruiken, kan hij de noodzaak tot stoffelijk geweld grotendeels elimineren, maar zal hij zich als eenling ook tevens meer en meer onafhankelijk kunnen maken van de rationalisaties van anderen. Door een vrij en onbelemmerd gebruiken van zijn mentale mogelijkheden en innerlijke krachten zal de mens zelfs een juistere verdeling van de goederen op deze wereld en een juistere wijze van productie tot stand kunnen brengen en, wat eveneens van belang is, een behoorlijke en tot het geluk van allen bijdragende besteding van de dan voor arbeid niet meer noodzakelijke tijd vinden.

De mensheid zal hiertoe echter niet zo snel komen. De mensen zijn namelijk innerlijk allen bang voor hun eigen mentale mogelijkheden en vooral voor de mentale, en geestelijke krachten, die in anderen zouden kunnen schuilen. Dit is begrijpelijk: de mens bouwt zijn zekerheid op een systeem, terwijl deze krachten niet van enig systeem of uiterlijk beheersbare waarde afhankelijk zijn wanneer zij eenmaal gebruikt worden. Deze waarden zijn het product van innerlijke processen, die door uiterlijke omstandigheden niet meer beheerst kunnen worden zodra zij eenmaal begonnen zijn. Het stimuleren van dergelijke innerlijke werkingen zou dus een steeds groeiende beperking van de 'regels' van maatschappelijke, godsdienstige en wetenschappelijke aard betekenen en als zodanig een aantasting inhouden van de macht, waarin de mens zijn zekerheid en gevoel van waarde zoekt te vinden.

De houding tegenover de dood vormt al evenzeer een moeilijkheid voor de mens, die zich baseert op groepen en systeem om eigen gevoelens van onmacht en minderwaardigheid te overwinnen. De dood (die gelijktijdig een eeuwig leven inhoudt) is als beeld voor de meeste mensen nog wel aanvaardbaar. Zodra daarbij echter een element van voortzetting van het bestaande in het geding komt, zij het door geloof in een terugkeer, als bijvoorbeeld bij de leer van reïncarnatie, dan wel een voortbestaan zoals je was op aarde, zoals gepredikt wordt in spiritisme en spiritualisme, ontstaat een beeld, dat de voortzetting van de eigen strijd om waardig te zijn voorop stelt. En de mens vreest de consequenties daarvan. Bovendien wenst hij wel een eeuwig leven, maar dan niet zó, dat de doden nog een feitelijk en actief deel van het leven kunnen betekenen. Hij heeft geen behoefte aan 'doden', die nog rustig voortleven en nog steeds tot de mens kunnen spreken of in kunnen werken op de mensen en zelfs in zouden kunnen grijpen.

Indien alle mensen deze dingen in volle ernst zouden erkennen en aan de steeds in dit verband optredende verschijnselen meer aandacht zouden wijden, zou dit immers weer de beheersing, het beslissingsrecht en -gezag teniet kunnen doen. In deze tijd zou dit een aantasting betekenen van het technocratisch-religieus bestuur en de onfeilbaarheid van de groep, de waarde van het menselijk gestelde. Dit durft de mens niet te aanvaarden. Hij is niet zo zeker van de waarde en waarheid van alles wat hij verkondigt en zegt te kunnen bewijzen als hij voorgeeft. Dies worden deze waarden afgewezen en soms zelfs met geweld vervolgd. Evenzeer zullen de mensen tekeergaan tegen alles, wat in wezen zuiver natuurlijk is. De natuur brengt de mens ertoe met een minimum aan inspanningen en een zo klein mogelijke levensbehoefte te streven naar een maximum aan geluk. Gezien de maatschappelijke structuur is echter een zoeken naar een minimum van prestatie voor een maximum aan geluk niet aanvaardbaar.

Waar blijven dan de drijfveren, waarop men kan speculeren om eigen macht te vergroten? Anders gezegd, waar blijft dan de mogelijkheid valse goden te eren en totems op te bouwen, waaraan vervolgens de mens zijn geluk en zelfs leven zou kunnen offeren? Wanneer mensen gelukkig zijn en een minimum aan behoeften kennen, waaraan zij op eenvoudige wijze tegemoet zullen komen, is het niet meer zo gemakkelijk ideeën te propageren waardoor men gelijktijdig een beeld van waardigheid en zekerheid geeft en de massa (met haar volle medewerking) kan beheersen. Juist dit is de reden, dat men de mens steeds weer de kans tracht te ontnemen in zijn eigen wijze van leven en denken terug te keren tot een zo groot mogelijke eenvoud. Daarom streeft men er steeds weer naar de natuurlijke driften en waarden van de mens ofwel te vervormen door het toevoegen van beperkingen en dergelijken, waardoor zij tot een sociaal mechanisme kunnen worden, dan wel (wanneer het niet anders kan) de natuurlijke wijze van leven en reageren te onderdrukken en uit te roeien. Dergelijke

ontwikkelingen zijn in uw wereld van groot belang, omdat zij uw omgeving bepalen. En uw omgeving bepaalt weer de oorzaak en gevolgwerking van alles wat u bent en alles wat u doet. Maar uw intenties hoeven hierdoor niet te worden beïnvloed.

Het is deze intentie die, mits juist beseft en op de juiste wijze gebruikt, een bijzonder sterke invloed zal hebben op het geheel van uw geestelijke werkingen, uitstraling en geesteskracht. Dit geeft een mogelijkheid zich aan de geschetste en schijnbaar voor alle menselijke ontwikkelingen steeds weer fatale kringloop te ontkomen: wanneer wij angstig zijn, zo zal hiervoor niet alleen buiten ons, maar ook in ons Ik een reden aanwezig moeten zijn. Angst is gebrek aan vertrouwen in jezelf en de krachten waarin je gelooft. Verder is zij het gevolg van een gebrek aan aanvaarding van het onvermijdelijke. Wanneer ik in mijzelf zodanig vrede kan hebben met alles, wat ik ben en al wat ik doe, dat niets mij werkelijk in eigen ogen deze waarden zal kunnen ontnemen, is alles, zelfs pijn en dood, dragelijk geworden. Ik hoef niet meer bang te zijn. Wat meer is: door deze gevoelens van zekerheid in mijzelf ben ik ook in staat in de wereld meer te presteren, zal ik mijzelf beter kunnen beheersen en mijzelf grotendeels kunnen isoleren van alles, waarmede de wereld mij dreigt, hetgeen zij mij meent aan te kunnen doen.

Het is duidelijk dat een mens in de eerste plaats zal moeten zoeken naar een middel om aan zijn angsten te ontkomen. In vele gevallen zal hij in het begin hierdoor een rationalisatie of zelfs een magische procedure moeten gebruiken. De kern van de rationalisatie zal neerkomen op het belang van eigen bestaan in het verleden. Het beroep op het verleden culmineert steeds weer in een gevoel van waardigheid en zinrijkheid in het heden. De magische werking is gelijktijdig eenvoudiger, maar voor velen die te zeer aan de ratio hechten, moeilijker aanvaardbaar: ik ben één met de krachten waaruit ik ben voortgekomen. Welke die kracht is, wat ik daarmee verder aanduid, is van minder belang. Door mijzelf als deel te zien van een hogere kracht vind ik een zekerheid. Mijn eigen belangen kunnen nu terugtreden voor de belangen van die hogere kracht. De hogere kracht, in en door het Ik werkende, zal hieraan, zolang er vertrouwen in de zin van het bestaan is, de zin van alle gebeuren doen zien en in staat stellen dit gebeuren te domineren en alle weerstanden te overwinnen, zover zij in de eerste plaats eigen innerlijk betreffen.

"Ik ben deel van een hogere kracht" impliceert ook, dat het Ik over krachten en mogelijkheden zal beschikken, die verder gaan dan die van eigen wezen. Maar dit zal alleen gelden, wanneer men dit gevoel van verbondenheid, dit vertrouwen in het hogere, ook werkelijk bezit. Het Ik beroept zich dan op een god, op grote voorbeelden, op de gemeenschap of welke vorm men aan de bron van eigen wezen en leven maar verkiest te geven. Bovenal beroept men zich echter op de geheimzinnige erkenningen in het Ik, waarvoor men geen juiste omschrijving weet te vinden. Door deze magische procedure staat men buiten de angst. Er zijn wel dingen die men niet aangenaam vindt, maar er is geen reden meer om werkelijk bang te zijn. Een wereldoorlog kan de wereld vernietigen, maar niet het leven. De dood kan de stoffelijke omstandigheden tenietdoen, maar niet het werkelijke bestaan. Al wat voor het Ik van werkelijk belang is geweest in het leven, blijft in en met dit Ik voortbestaan. Er is dan geen mogelijkheid meer om iets werkelijk en blijvend te verliezen, aan iets ten onder te gaan. Daarom is er ook geen reden meer, om zich door een angst te laten beheersen.

Geweld is, ik heb dit reeds gezegd, het argument van de onzekeren. Wanneer ik zeker ben van mijzelf, hoef ik geen geweld te gebruiken. Ik heb dan zelfs geen behoefte aan macht en machtsuitoefening. Ik weet dat de kracht in mijzelf als macht voldoende is. In de plaats daarvan stel ik eenvoudig mijn geesteskrachten en kan daarmee veel meer doen dan een ander met alle geweld en een heel leger. Ik kan met die innerlijke kracht mijn medemensen genezen, niet alleen in materiële zin, maar ook geestelijk. Ik kan hen helpen een juiste oriëntatie te vinden in het leven, zonder daarbij hun persoonlijke vrijheid of overtuiging aan te tasten. Wanneer dit gebeurd is, is er geen geweld van node.

Het middel tegen geweld is niet alleen maar begrip. Vele mensen denken dat je geweld kunt bestrijden door geweldloosheid te prediken. Maar geweldloosheid betekent niet de overwinning

op het geweld bij de anderen. Zodra ik de geesteskracht in mij draag, waardoor ik in staat ben de ander de noodzaak tot geweld te ontnemen, maar hem gelijktijdig geestelijk te beïnvloeden, worden voor mij alle mensen werkelijk mijn broeders. Dan is er geen reden tot geweld en in de plaats van het geweld heb ik dan de van mij uitgaande harmonische werking gesteld, die voert tot een uiteindelijke samenwerking en eendracht op elk terrein.

Dan heb ik ook de magie niet meer nodig. Een godsdienstig ritueel kan treffend zijn. Het kan voor vele mensen een bijzondere betekenis hebben, zoals ongetwijfeld een magisch ritueel voor de magiër een zeer grote betekenis heeft. Maar de kern van de zaak is veel eenvoudiger. Datgene wat ik zoek in het ritueel, moet ik eerst in mijzelf zoeken. Wat ik vanuit mijzelf door mijzelf tot uitdrukking kan brengen, hoef ik niet meer in rituelen uit te drukken. Ik heb de uiterlijkheden niet meer nodig. Daarmede valt eigenlijk het kenmerk van alle magie en godsdienst weg. Wat ik nog van node heb, is eenvoudig een innerlijke waarde. Wanneer ik denk aan Jezus Christus en mij bewust ben van hetgeen hij voor mij als lering, Meester en kracht betekent, heb ik geen avondmaal van node om dit te ervaren. Ik heb geen behoefte meer aan avondmaal, heilige mis, het zingen van psalmen om mij met deze kracht verbonden te weten en uit deze kracht te putten. Ik heb geen genademiddelen van node, die mij door anderen worden verstrekt. De erkenning in mijzelf is (om in kerkelijke termen te spreken) de genade, die mij voortdurend gegeven wordt.

Je kunt dus deze drie waarden wel degelijk overwinnen, maar om dit te doen zul je je als mens los moeten maken van een groot aantal menselijke beperkingen en problemen. En één van de grote problemen is voor de mens van heden bijvoorbeeld de eerlijkheid. Is er één onder u, die meent dat hij, zoals hij nu is en leeft, 14 dagen onder de mensen kan leven zonder te liegen? Op een vaag gemompel na schijnt men er zich van bewust te zijn dat de leugen in de moderne maatschappij één van de eerste sociale noodzaken geworden is. Hoe komt dit? Omdat de leugen, de vertekening van de werkelijkheid en de halve waarheid, het enige middel kan zijn, waardoor men vrede met anderen kan hebben. Wanneer u volledig eerlijk bent volgens de normen die men in deze tijd in uw maatschappij kent, kan een mens in de maatschappij niet leven. Zelfs een geest zou dit niet meer kunnen, indien hij rekening moet houden met de stoffelijke verhoudingen.

Ik ben mij ervan bewust dat men ons vaak voorwerpt, dat wij weliswaar Orde der Verdraagzamen heten, maar dit allesbehalve zijn. Men stelt dit omdat wij eerlijk onze mening durven zeggen en daarbij desnoods extreme verklaringen durven geven. En deze dingen berusten, dat kunt u van mij aannemen, op waarheid. Is het nu zo erg de waarheid te horen? Van ons neemt u haar misschien nog, zij het onder voorbehoud, aan. Van een medemens zou u zoiets niet nemen! Want degenen die, ofschoon naar waarheid, kritiek hebben, zijn zelf ook niet brandschoon, nietwaar? Wie eerlijk wil leven, zal daarom allereerst moeten beginnen alle eigen fouten zover mogelijk te elimineren. Want in de wereld van heden mag degene, die zonder fouten is (en toch in leven weet te blijven) een ander wel op zijn fouten wijzen. Mits hij het voorzichtig doet. Zoals hij, die zelfs steeds volledig waar is, het recht wel toegekend krijgt van anderen ook de volle waarheid te eisen, waarmede nog niet gezegd is dat hij die dan ook zondermeer en meteen zal verkrijgen.

Maar men kan nu eenmaal niets van een ander eisen, wat men zelf niet is, wat men zelf niet waar wil of kan maken. Eerlijkheid is daardoor in deze maatschappij praktisch niet mogelijk. Toch zou juist deze eerlijkheid onontbeerlijk zijn, indien men tot een ware samenwerking en harmonie zou willen komen, wanneer men tenminste een deel der angsten op aarde zou willen overwinnen. Eerlijkheid zal ook onontbeerlijk zijn, indien men de noodzaak tot geweld teniet wil doen. Maar de mens die geheel eerlijk is, zal in de maatschappij weinig kans hebben te overleven. Vandaar dat eerlijkheid één van de grootste problemen van uw tijd vormt.

Daarnaast is één van de moeilijkheden ook het beeld dat men pleegt te maken van een menswaardig leven. Onder menswaardig leven verstaat men namelijk in deze dagen nogal eens voor alles het leven op een bepaald peil van materiële welvaart. Ik vraag mij echter af of die materiële welvaart nu werkelijk zo belangrijk is, als men stelt. Ik ken vele mensen die

leven in een kleine van leem en riet gemaakte hut, zonder enig bezit, dat voor u niets waard lijkt en toch gelukkiger zijn dan de meeste mensen, die leven op wat men een waarlijk menswaardige wijze noemt: een toestand van welvaart, waarin zij voortdurend gekweld worden door de storingen op de televisie, het uitvallen van de ijskast en de oplopende rekeningen van gas, water en electra. Het materiële peil is in wezen niet zo belangrijk. Waarlijk menswaardig bestaan wil immers zeggen: kunnen bestaan in waardigheid te midden van de mensen en in staat zijn deze waardigheid steeds voor jezelf te erkennen, te bezitten en te handhaven, terwijl je je op aarde in leven kunt houden. Dat is alles. Al het andere is onbelangrijk. Het is onbelangrijk of men in een negerstaat of ergens in Azië een gelijk peil bereikt met het westen wat voeding, auto's enzovoort betreft. Het is belangrijk dat de mensen daar het gevoel hebben, dat zij hun waardigheid als mens kunnen behouden, dit is het enige mogelijke criterium, indien men over menswaardig bestaan wil spreken. Zolang men bij dit begrip een materialistisch criterium gebruikt, zal men eerder onvrede en mensonwaardige toestanden scheppen, dan anderen een waarlijk menswaardig bestaan mogelijk maken.

Bij menswaardig bestaan omvat het huidige begrip ook geestelijke waarden. Hen spreekt bijvoorbeeld van cultuur. Laat mij hier eerlijk toegeven dat er voor mij, zuiver als cultuurwaarde bezien, geen verschil bestaat tussen Joan Sutherland en Heintje Davids? Cultuur is namelijk niet een bepaalde vorm van uiting, maar betekent een uiting, waarin het geheel zichzelf kan erkennen, een uiting, die door anderen weerkaatst kan worden als gevoels- en begripswaarde. Het is voor mij niet belangrijk of u naar een lezing gaat of naar een klucht. Het is slechts belangrijk dat u daarin een voldoende weerkaatsing van uw eigen waarden vinden kunt, zodat u hierdoor gelukkiger, vrediger, harmonischer wordt.

Cultuur wordt over het algemeen op de verkeerde manier bevorderd. Men beschouwt alle vermaak als 'minder cultureel' en alle klassieke of onbegrijpelijke uitingen als 'cultuur'. Men moppert over een beatgroep, die een klassieke melodie op haar eigen wijze speelt en jubelt over het feit dat een kwartet op sublieme wijze de, voor velen niet begrijpelijke, werken van Bach heeft gespeeld. De muzikale inhoud van Bach is onvergelijkbaar groter dan het werk van de beatgroep. Maar dat is op zichzelf geen maatstaf. Cultuur is een vorm van uiting, waarin de mens zichzelf herkent. Vandaar dat volgens mij de eigen uitingen van volksaard, ook wanneer die voor het westen niet aanvaardbaar lijken of bestaan uit beat en cola, voor mij cultureel betekenisrijk zijn en als zodanig meer betekenis hebben voor de mensheid dan de vele dingen, die de mensen door een minderheid steeds weer als cultureel waardevol worden opgedrongen. De mens moet zichzelf kunnen zijn en erkennen in het leven, maar ook bij het scheppen en ondergaan van kunst. Zelferkennig immers is geestelijke bewustwording en de geestelijke bewustwording is de basis van elke culturele ontwikkeling.

Ook de godsdienst is een probleem. Wanneer ik bijvoorbeeld meen dat ik de enige waarheid ken, zo zal ik in de eerste plaats moeten trachten die waarheid zonder aanpassingen of uitleg in mijn eigen bestaan geheel waar te maken. Ik kan niet verwachten dat anderen dit wel voor mij zullen doen. Zoals ik ook moeilijk kan beweren dat ik die waarheid eerst aan anderen moet gaan verkonden, voor ik haar zelf waar hoeft te gaan maken. Verkondiging is voor mij in de godsdiensten minder belangrijk dan de eigen praktijk van de gelovigen. Dat geldt overigens voor alle geestelijk werk. Een geestelijke ontwikkeling ontstaat nimmer door het aanvaarden van een bepaalde overtuiging, maar door het gewinnen van zoveel innerlijke zekerheden, dat hierdoor eigen gedrag en houding, verhouding tot wereld en het erkende Hogere, gelijkelijk bepaald zullen worden.

Maar misschien verveel ik u met dit alles. Toch wil ik nog even ingaan op het magische element in het menselijke leven, dat vooral in dezen steeds weer zeer belangrijk schijnt te zijn. Uw maatschappij werkt voortdurend met magie, al geeft zij daaraan andere namen. Degenen die lachen om de imaginaire oproepingen van de geestenbezweerders, betalen rustig met een bankbiljet, dat in feite een even imaginaire waarde bezit als vele van de middelen, waarmee de magiër zijn doel tracht te verwezenlijken. Het enige verschil is dat de waarde van het bankbiljet een algemeen aanvaarde conventie is, terwijl de middelen van de magiër minder algemeen als waardevol worden aanvaard. Met andere woorden, veel van de zogenaamde

reële waarden van deze wereld bezitten deze waarde alleen, omdat zij ook door anderen als waardevol worden aanvaard. Niet de feiten, doch de aanvaarding is verantwoordelijk te stellen voor resultaat en mogelijkheid.

In een magische procedure, of deze nu de vorm heeft van een religieuze plechtigheid of een andere, wordt de waarde bepaald door de wederkerige aanvaarding van de gestelde maatstaf door de aanwezigen, de deelhebbers. Zo kunnen wij zeggen dat op aarde vele maatstaven algemeen worden gehanteerd en aanvaard die, gezien de feiten, onjuist zijn, maar dat daarmee toch resultaten worden bereikt. Voor alle magie en het werken met occulte krachten kan hetzelfde worden gesteld. Wij kunnen echter niet onze zogenaamde juiste maatstaven, die niet door de feiten worden onderstreept aan anderen opleggen. Ten hoogste kunnen wij door de feiten aan anderen duidelijk maken, dat onze maatstaf hanteerbaar en desnoods zelfs beter bruikbaar dan de hunne is. Geloof en magie kunnen nimmer een rationele overtuigingswaarde bezitten. Hun bewijskracht schuilt alleen in een gebeuren, waarvoor de magie of het geloof in wezen eerder een rationalisatie dan een verklaring vormen.

Een magiër, die beweert mensen te kunnen genezen en uiteindelijk niet veel meer bereikt dan dat zij sterven onder zijn toezicht tegen betaling, is sneller uitgerangeerd dan een gediplomeerd geneesheer, die hetzelfde doet. De arts kan zich beroepen op zijn kennis en duidelijk maken waarom het mis ging. Hij kan hierbij steunen op de verklaringen en hulp van anderen, die volgens de gelijke kennis (en met gelijksoortige rationalisaties) eenzelfde praktijk uitoefenen. De magiër zal echter altijd zelf de verantwoordelijkheid moeten aanvaarden en toe moeten geven dat zijn macht niet voldoende was. Wat betekent dat een magiër tegenover de wereld in een heel wat gevaarlijker parket verkeert dan een wetenschapsman. Want hij moet presteren, moet overtuigen door resultaten en kan niet overtuigen door zijn beredeneringen en theorieën, zonder daaraan de feiten onmiddellijk toe te voegen. Hij kan niet terugvallen op een niet waarmaken van zijn pretenties, dat te wijten is aan niet voorziene omstandigheden enzovoort, enzovoort, waardoor het falen in feite een gedeeltelijk succes blijkt te zijn. Hij kan alleen slagen of toegeven dat hijzelf gefaald heeft.

Indien wij ons met de magie bezig willen houden, zo zullen wij altijd uit moeten gaan van de feiten en nooit alleen van stellingen. Indien men in deze wereld dit leert doen, zal men ook de moderne vormen van magie, die ik u zo even reeds noemde, eindelijk met goed gevolg te lijf kunnen gaan. Wanneer men u zegt, dat het voor het vaderland noodzakelijk is tanks aan te schaffen en steeds meer en steeds nieuwere tanks te kopen, zal men zich niet meer laten verblinden door het woord: "het vaderland eist", maar zich af gaan vragen in hoeverre dergelijke wapens bijvoorbeeld in uw eigen land bruikbaar zijn. Dan blijkt dat dit in Nederland zeer gering is. Er is namelijk slechts ongeveer 1/3 van het Nederlandse areaal, dat door tanks en soortgelijke voertuigen van het gangbare gewicht (20 tot 30 ton met een minimum van 12 ton) werkelijk gebruikt kan worden als operatieterrein. Want op verharde wegen zijn voor een verdediging tanks van weinig of geen belang. Nederland heeft voor zijn verdediging straaljagers nodig. Maar in feite kan een straaljager Nederland niet goed verdedigen, omdat hij het Nederlandse gebied reeds heeft verlaten vóór hij aan zijn verdedigende actie begonnen is. Dergelijke wapens hebben dus alleen waarde wanneer zij op ander dan Nederlands terrein kunnen worden ingezet. En volgens mij heeft dit niets meer met het verdedigen van het vaderland te maken.

U moet over dergelijke dingen maar eens nadenken. Zo heeft Nederland in wezen geen behoefte aan bijvoorbeeld slagkruisers en vliegkampschepen voor eigen verdediging. Dergelijke schepen kunnen voor de kust namelijk slecht of niet opereren, zeker na de nieuwste veranderingen in de Nederlandse binnenwateren. Wat men voor de verdediging van node zou hebben, zijn vooral kleine en snelle schepen. Maar het vaderland en het aanzien van ons volk eist dat Nederland wel een slagkruiser, een vliegkampschip en dergelijke in de vaart houdt. Zo kan ik verder gaan. Wanneer men u zegt dat het voor de eer van het Nederlandse volk noodzakelijk is dat wij iets doen aan de nood van andere 'onderontwikkelde' volkeren, zo rijst mij de vraag in hoeverre deze gestelde verplichting feitelijk bestaat. Ik respecteer de emoties die ontstaan bij dergelijke leuzen. Ik wil zelfs toegeven dat, gezien de menselijkheid, het

noodzakelijk is anderen te helpen waar men kan. Maar wanneer diezelfde menselijkheid dan in eigen land onmenselijke toestanden (gezien het milieu) duldt, zo vraag ik mij af waarom men zich met het verlenen van hulp en bijstand allereerst op vreemden moet richten.

Zolang in Nederland nog zedelijk en moreel verval optreedt als gevolg van woningnood, zolang nog vele mensen (gezien de omstandigheden in het land) in mensionwaardige krotten moeten huizen, zolang in Nederland een gebrek aan mogelijkheid tot persoonlijke levensuiting en het vinden van een doel in het leven voert tot een steeds toenemende verwildering van velen, vraag ik mij dan toch wel even af of het nu werkelijk zo belangrijk is elders sohelen te gaan stichten. Degene die de mooie leuzen over solidariteit en hulp aan anderen op magisch aandoende wijze onder het volk brengen, zullen een dergelijk standpunt egoïsme noemen. In feite is het slechts realisme, daar in eigen milieu de standaard van dit milieu voor eenieder zal gelden, terwijl het beoordelen van andere landen vanuit eigen standaard van leven en kunnen veelal een vervalsing van waarde zal betekenen.

De waarde van dit realisme wordt eerst duidelijk, wanneer men het magische karakter van de formules doorschouwt en dus allereerst resultaten gaat eisen. Nederlands grootheid bijvoorbeeld is als reële term belachelijk. Nederland is, vergeleken met vele andere staten, niet veel meer dan een vliegpoepje op de wereldbol. Dat vliegpoepje wil groot zijn door zijn acties in de wereld? Waanzin. Een dergelijk klein gebied kan alleen groot zijn door de grootheid van zijn mensen, die dan ook als mensen ageren en niet als deel van een staat of volk. De grootheid van het land kan zeer zeker niet tot uiting komen door zijn schenkingen aan het buitenland of het bewijzen van handlangersdiensten aan welke groep of mogendheid dan ook. Zoals een land als Nederland nimmer zijn grootheid kan zoeken in militaire macht en militaire bondgenootschappen, maar wel die grootheid kan tonen door zijn intellect. Kennis, vakmanschap, daadkracht, inzicht, dat zijn de waarden, waardoor men nog enige grootheid in de wereld kan bezitten. Maar dat is een kwestie van mensen, niet van goederen of machtsmiddelen. Nederland is in staat deze vorm van grootheid waar te maken, maar heeft langzaam maar zeker zijn maatstaven verminderd ten aanzien van kennis, ijver, prestatie, door zo zijn mogelijkheden tot spenderen op ander terrein groter te maken. Is dit reëel?

Ik gaf u hier voorbeelden, die Nederland in het bijzonder betroffen. Ik zou voor alle andere landen dergelijke voorbeelden kunnen geven. Elk land heeft leuzen, waarnaar het wel handelt, maar die niets meer met de werkelijke mogelijkheden en noodzaken te maken hebben. Wij kunnen slagzinnen horen, die in wezen zelfs een uiting van krankzinnigheid lijken te zijn, wanneer men over de werkelijke samenhangen nadenkt. Om u een voorbeeld te geven: de moderne burger heeft het goed, want een werkmans verdient nu reeds rond fl. 160. Wat waar is. Maar toch is de bereiking hier een zuivere suggestie geworden. Want een dergelijk iemand verdiende vroeger misschien fl.10., maar toen kostte een pond boter rond 30 cent. Nu kost het rond 3 gulden. Een sigaret kostte toen tussen de prijs van 15 cent de 20. Nu kosten zij fl. 1.50. Een goed kostuum kostte in die tijd rond fl.30. Nu rond fl. 300. Men verdient dus niet 16 maal zoveel als vroeger, maar hoogstens één en een half maal zoveel. Daarbij komt dan nog dat de werkelijke levensbehoeften in verhouding duurder werden, terwijl luxeartikelen in verhouding daalden in prijs of gelijk bleven. U verdient dus wel veel meer in cijfers, maar slechts weinig meer in werkelijkheid. Gezien de gemiddelde verlaging van werkelijke kwaliteit, voedingswaarde, smaak, enzovoort, enzovoort, kan men zelfs zeggen dat alles zoveel duurder is geworden dat hierdoor de feitelijke vermeerdering van het inkomen grotendeels nog teniet wordt gedaan. Degenen die het volk voorspiegelen dat het een betere toekomst zal krijgen door het steeds weer eisen van hogere lonen, misleiden dus de mensen. Men zou lagere prijzen moeten eisen. Daaraan zou men voor een feitelijke verhoging van de inkomens en een bevordering van de 'besparingen' veel meer hebben.

U gelooft in de vrijheid en wilt daarvoor zelfs strijden. Dit is mooi. Maar wanneer uw roepen om vrijheid impliceert dat u het noodzakelijk acht dat de politie bijvoorbeeld flink ingrijpt wanneer jongelieden op hun eigen wijze vrijheid nemen, dan wenst u geen werkelijke vrijheid. Dan wenst u een bepaalde orde en is alle spreken over de vrijheid niet veel meer dan een leuze. Indien men u dan voorhoudt, zoals op de wereld vaak gebeurt, dat u omentwille van de

vrijheid een groter en meer omvattend gezag zult moeten aanvaarden en terwille van de vrijheid als eenling uw rechten aan anderen zult moeten overdragen en zelfs de riem wat aanhalen, zo is dit eenvoudig een tegenspraak, is dit kolder. De magie van deze tijd bestaat in het aanvaardbaar maken van onwerkelijke dingen. U moet de dingen dus voortaan maar niet bezien aan de hand van de leuzen, maar alleen aan de hand van de werkelijke resultaten, de werkelijke verdienste. Tracht die na te gaan. Wanneer u dit doet, zult u al snel inzien dat men terug moet vallen op eigen wezen. Alle angsten, alle geweld, alle magie komen voort uit een gebrek aan zelfkennis, een gebrek aan zelfvertrouwen, aan een gebrek aan harmonische oriëntatie ten aanzien van eigen wereld en bestaan. Probeer dan déze dingen te bereiken. Op die manier kun je tenminste iets goeds tot stand brengen. Strijd daarbij niet over details. Of Jezus nu wel of niet historisch geleefd heeft, is van geen belang. Zoals het van geen belang is, en daarom geen reden tot strijd, of men nu het begrip democratie Amerikaans of Russisch uitlegt. Vraag u alleen af wat harmonische samenwerking met of binnen een gemeenschap voor u betekent en maak dat waar.

Herleid alle dingen in het leven tot hun essentie, de essentiële betekenissen, die zij voor uzelf hebben. Wanneer u dit gedaan hebt, zult u ontdekken dat u, juist door de aanvaarding van eigen wezen, eigen krachten en een zich alleen beroepen daarop, plus de Godheid, die men innerlijk erkent, zich het vermogen schept met gedachtenkracht, uitstraling, besef en waarneming dingen te doen, die deze wereld voor onmogelijk pleegt te houden.

U bent niet weerloos, ook niet in deze tijd. U bent wel degelijk in staat in dit beleven betekenis te hebben, iets te bereiken. U bezit de mogelijkheid, geestelijk zóveel voor uzelf waar te maken (zelfs al hebt u nog maar een of twee jaren te leven desnoods) dat u, verder levende in de geest, een gelukkig wezen kunt zijn.

Het is alles zo eenvoudig. Laat u dan niet bedriegen door uw voortdurende angsten, door de onzekerheid, die de mens steeds weer dreigt mede te sleuren. Want wie in zichzelf en op zijn God durft te vertrouwen, heeft geen reden tot angst. Laat u niet verleiden tot het gebruiken van geweld, het maken van proselieten. Want wie weet dat de waarheid in hemzelf schuilt, kan ook voor zich een harmonie vinden. Wie beseft welke waarheid hij in zich bezit, kan deze ook aan anderen tonen, zonder ze die ander op te leggen of aan te praten.

En wat de magie betreft? De zuiverste magie die er bestaat, is de erkenning van goedheid, harmonische werking en waarde in onszelf en de uitdrukking daarvan en van de in ons erkende goddelijke waarden door onszelf. Daarmede kunnen wij feiten waar maken en aantonen, wat op geen enkele andere wijze waar te maken is.

Ik hoop dat dit betoog uw belangstelling waardig was. Indien u vragen wilt stellen hebt u daarvoor nu gelegenheid.

Vraag: U zegt dat men tegenover geweld eigen harmonie en geestelijke beïnvloeding kan stellen. Lukt dat ook tegenover een psychopaat of geestelijk gestoorde?

Antwoord: Ja. Voorbeeld: Een zaal met geestelijk gestoorde. De nachtverpleger is niet geheel zeker van zichzelf. Gevolg: hij wordt door een paranoïcus aangevallen. Een andere broeder komt binnen, die wel zeker is van zichzelf en weet dat hij de zaak aankan. Gevolg: alleen reeds zijn binnenkomen doet de krachtige reactie van de waanzinnige afnemen. De moordlust is gediffuseerd, zodat hij niet meer weet waarheen deze te richten. De zieke kan betrekkelijk snel en eenvoudig worden bedwongen.

Voorbeeld: In de normale maatschappij: Een aantal mensen staat klaar om een voorbijganger te mishandelen. Er komt iemand voorbij die het geheel beziet met de rustige overtuiging: ik kan ze aan, zoals een goede bokser of judoka. Deze wordt niet aangevallen, ook al weet men niet wat hij is. Men kiest voor dergelijke aanvallen bij voorkeur iemand die bang is, die onzekerheid toont. De uitstraling van de innerlijke zekerheid alleen beschermt reeds in 90 van de 100 gevallen volledig. In de overige 10 gevallen blijkt zij een zodanige onzekerheid bij anderen te veroorzaken, dat een noodzakelijke verdediging gemakkelijker slaagt.

Vraag: Is er dan niemand innerlijk zeker genoeg geweest om een geestelijk gestoorde als Hitler in bedwang te houden?

Antwoord: Bepaalde vormen van afwijking van het normale zijn besmettelijk, doordat de gegeven suggestie van de waanzinnige anderen zozeer overtuigt, dat men aan deze persoonlijkheid niet ontkomen kan. Maar denk eens aan Magnussen, een masseur-magnetiseur. Deze had een zeer grote invloed op Hitler, maar werd door deze niet beïnvloed. Er zijn andere voorbeelden te geven. Er speelt hier echter nog iets anders een rol. Hitler is niet zonder meer de waanzinnige, die u in hem ziet. Hij is eerder het culminatiepunt van een onzekerheidssyndroom in een volk. Hitler is niet alleen maar de man, die het volk domineert en leidt. Hij is ook de man die door het volk gemaakt en geleid wordt. Hij is niet slechts de man die de macht uitoefent, maar iemand die door bestaande machten aan de macht wordt geholpen en wiens macht in feite uit de krachten van reeds eerder bestaande machten is opgebouwd. Hij wordt tot de 'ziel' van het volk, de waarborg, waarin de verlangde zekerheid gevonden kan worden, ondanks alles.

Een verschijnsel, dat wij ook elders aantreffen. Wanneer wij spreken over Winston Churchill, zo meent u met iets geheel anders te maken te hebben zonder te beseffen dat, ofschoon de werking en de persoonlijkheid anders waren, in beide figuren gelijkelijk een onverbiddelijkheid tot uiting kwam en het volk in beide personen een zekerheid zocht te vinden. Winnie was evenzeer de verpersoonlijking van een volk als Adolf. Winnie werd sterk door het geloof van het volk in hem. Hij werd een legende in eigen land, zoals Hitler in het zijne een legende was, terwijl de werkelijke en constateerbare feiten niet gedekt werden door hetgeen het volk in hen zag en waarom het hen volgde. Zodra de behoefte aan geborgenheid van het volk wegvalt, valt Winnie. Wij zouden in dit verband ook nog kunnen spreken over Roosevelt, de Kennedy-legende en dergelijke. Overal zien wij dat, wanneer in een volk of deel van de wereld een onzekerheid ontstaat, deze onzekerheid zijn brandpunt vindt in een persoon, die symbool van zekerheden wordt, in deze tijd zijn dergelijke personen meestal politici. Hierbij zijn de persoonlijke eigenschappen niet zo belangrijk als het op het juiste ogenblik beantwoorden aan de emotionele behoefte en onzekerheid van het volk.

De behoefte en noodzaak van een volk wordt steeds weer weerkaatst in de leiding. Denk niet dat dit in bepaalde landen als bijvoorbeeld Rusland niet waar is. Chroetsjow had nooit zo lang aan de macht kunnen blijven, wanneer het volk geen vadergestalte begeerd had en Stalin daaraan uiteindelijk niet meer kon beantwoorden. De behoefte aan een 'vader' die niet wreed was en eerlijk is of schijnt te zijn, is verantwoordelijk voor zijn lange periode van regeren en de verering, die velen ook nu nog voor hem koesteren. Eerst toen mr. K. te zeer vader werd en zo tekortschoot in het beantwoorden aan de behoefte, vooral ook door een sterk gezag te worden beheerst, kon en moest hij vallen. Men meent misschien, dat K. gevallen is door de partijpolitiek en ziet daarbij over het hoofd dat hij nooit had kunnen vallen, gezien de mogelijke reacties van het volk, indien hij nog het beeld van de behoefte was geweest en niet was gedetorieerd tot een vererenswaardig persoon zonder meer. Ditzelfde geldt overigens voor Churchill, die eveneens vereerd werd, maar afstand moest doen van zijn gezag op het ogenblik, dat zijn wezen niet meer beantwoordde aan de behoefte van het volk. De partijen brengen dergelijke dingen wel tot uiting, maar kunnen ze niet tegen de wil van een volk tot stand brengen. Dit laatste schijnt u niet te beseffen. Zou men tegenover een dergelijk iemand als Hitler de eigen uitstraling inzetten om hem zo te beheersen, dan zou men dus moeten ondervinden dat het niet gaat om het beheersen van één enkele persoon, maar dat men een geheel volk zou moeten domineren. Je kunt echter een volk nooit geestelijk gezond maken door beïnvloeding van het gezag. Je kunt slechts het gezag gezond maken door de beïnvloeding van het volk.

Vraag: Hoe verwerft men innerlijke zekerheden?

Antwoord: Als je een innerlijke zekerheid wilt verwerven, moet je beginnen met alles waaraan je ook maar twijfelt, terzijde te stellen. Elimineer alles waarvan u niet geheel zeker bent. Wat overblijft lijkt misschien weinig, maar is een basis, een beginpunt, waarop u een innerlijke zekerheid, die groeit en steeds meer omvat, kunt bouwen. Wie alleen van zijn verlangens, illusies en twijfels uitgaat, zoals de meeste mensen, blijft naar buiten toe twijfels en

onzekerheden produceren, en voelt innerlijk steeds meer onzekerheden, ook ten aanzien van het eigen bestaan. Wie terugkeert tot het weinige waarvan hij zeker is (hoe weinig dit ook moge zijn en hoe schijnbaar waardeloos deze zekerheden misschien ook zijn) bemerkt dat hij met alle conventies waaruit een groot deel van zijn onzekerheden is voortgekomen, kan omgaan en een innerlijke waarheid vindt, waarop hij durft te vertrouwen, waaraan hij zich steeds conformeert en waarop hij zich voortdurend beroept. Het is deze zekerheid, die een bron van kracht wordt, waaruit men steeds weer leert putten.

Vraag: Hoe kan men een ander de zekerheid geven van zijn werkelijk wezen?

Antwoord: Men kan niemand de zekerheid van zijn innerlijk wezen geven. Men kan ten hoogste een ander een zodanige harmonie geven vanuit eigen wezen, dat de andere hierdoor misschien de moed vindt, zichzelf te beschouwen in waarheid. Verder dan dit kon zelfs Jezus niet gaan. En hoevelen op aarde zijn niet voortdurend bezig om aan anderen zekerheden te verschaffen, juist omdat dezen in henzelf ontbreken? Een ander zekerheid verschaffen is overigens geen werkelijke taak. Vorm uzelf vanuit uzelf de waarheid en wees het beste, wat u volgens deze erkenning kunt zijn. Hierdoor scheidt u in oorzaak en gevolg werkingen naar buiten toe, vaak buiten eigen intentie om, werkingen die anderen goed of kwaad kunnen noemen, maar die hen confronteren met hun eigen werkelijkheid. Laat de ander daarnaast delen, zover hij dit wenst in uw eigen harmonisch zijn en uw uitstraling. Enkel zo kan men een ander helpen zichzelf te vinden.

Vraag: Er zijn mensen die in hun jeugd hun gevoel van eigenwaarde verliezen en dan hun gehele leven bezig zijn het te hervinden, zonder daarin ooit in te slagen....

Antwoord: Zij zoeken niet hun gevoel van eigenwaarde te herwinnen. Was dat maar waar. Zij zoeken de erkenning van anderen te gewinnen. En dat is de grote dwaasheid. Een gevoel van eigenwaarde bestaat in de erkenning van eigen persoonlijkheid en betekenis, niet in de erkenning daarvan door anderen. Wanneer iemand al dan niet als gevolg van een jeugdtrauma gedwongen wordt erkenning te zoeken, zo mogen wij niet vergeten dat dit zoeken naar de erkenning van anderen in wezen slechts de bevestiging is van de innerlijk erkende minderwaardigheid. Indien men innerlijk zoekt naar hetgeen waarde heeft in het Ik en zich daarop baseert, verdwijnt vanzelf het minderwaardigheidscomplex.

Ik wil nu graag mijn onderwerp besluiten. Het is niet aan mij om u te zeggen, wat u geloven moet of hoe u leven moet. Maar één ding weet ik wel: u kunt slechts werkelijk iets bereiken vanuit uzelf en daardoor ook voor anderen, indien u leert uitgaan van hetgeen u innerlijk als goed en juist erkent.

U hebt de buitenwereld niet nodig in dit opzicht. Eerder heeft de buitenwereld u nodig. Weet in uzelf wat uw werkelijke waarde en betekenis is. Degene die innerlijk harmonisch en rustig weet te blijven, domineert altijd op de duur al hetgeen buiten hem disharmonisch is en zal hierdoor geestelijk onaantastbaar zijn.

Het is geen kunst om via een beroep op angsten of gevoelens van medeleven, anderen tijdelijk te domineren. Maar het is haast niet doenlijk met dergelijke waarden tot een beheersing van eigen wezen te komen en een juiste instelling en praktijk voor zich te bereiken. En juist deze dingen zijn steeds weer van het allerhoogste belang.

Wie in zich keert tot zijn zekerheden en werkt vanuit die zekerheden, wie zoekt naar eigen harmonische ontwikkeling op grond van innerlijk erkende waarheid, zal in de kosmos beantwoorden aan zijn doel. Zijn bestaan zal zin hebben in elk moment en elk verschijnsel, waarvan het deel is.

Wie in deze tijd leert te grijpen naar de innerlijke waarheid en daaruit te leven (niet door zichzelf op te bouwen in de wereld, voor de wereld, ten bate van de wereld, maar alleen om steeds te beantwoorden aan de innerlijk erkende waarheid) zal onaantastbaar blijken voor invloeden, die uw wereld binnenkort gaan beheersen. Hierdoor zal hij voor zich en waarschijnlijk zelfs ook voor anderen een bron van kracht en vrede kunnen zijn.

Wie in zich vrede kent, zal, alleen reeds door de uitstraling van gedachtenkracht en fluïdieke werkingen, anderen kunnen genezen van alle dingen, buiten de onzekerheid die ontstaat door de weigering de waarheid omtrent eigen wezen en zogenaamde zekerheden te erkennen.

Ik hoop, dat dit alles zal bijdragen tot een juiste aanpassing van u allen aan de gebeurtenissen van komende dagen.

Goedenavond.

DE CONFRONTATIE MET JE VELE LIEVE ILLUSIES, WAARVAN HET MOEILIJK VALT AFSCHIED TE NEMEN (ESOTERIE)

Goedenavond, vrienden.

De innerlijke weg: Wanneer je zoekt naar de werkelijkheid, die je kent omtrent eigen wezen, word je steeds weer geconfronteerd met vele lieve illusies, waarvan het moeilijk valt afscheid te nemen. Het is een pijnlijk proces, die bewustwording. Langzaam maar zeker lijkt het je, alsof je armer en armer wordt. Je krijgt het gevoel dat je in een grote eenzaamheid komt te staan. Dat is dan het kritieke punt. Om te kunnen komen tot een werkelijk innerlijk contact met Hogere Kracht en een werkelijk besef van eigen wezen en taak in de schepping te verwerven, moet je afscheid nemen van de wereld, zoals je meende haar te kennen.

De kosmos in haar tijdloos bestaan, is zo groot. Zij is zó enorm belangrijk, dat je eerst het gevoel krijgt niets te zijn. Dan, langzaam maar zeker, ga je begrijpen hoe als een wonderlijk uurwerk in ruimte en tijd alle functies in de kosmos voortdurend in elkaar passen, in elkaar schuiven tot er een volmaakt werk is ontstaan. Het gaat er niet om dat je groot bent. Het gaat erom, dat je datgene bent wat je in het geheel moet zijn. Maar daar neem je als mens meestal geen genoegen mee. Daarom juist die eenzaamheid, het gevoel dat je verlaten bent en los staat van alle leiding. De godsdienst verliest zijn bekoring. Openbaringen en Meesters schijnen weg te vallen, weg te blijven, tot je je afvraagt wat je nu nog rest, wat er nu nog gebeuren kan. Er is niets meer over. De gaven van het verleden schijnen teloor te zijn gegaan.

De klanken van de eeuwigheid waarnaar je zo graag luisterde, zijn voor jou verstomd. Dan is het gevaar groot dat je opnieuw grijpt naar de illusie, omdat daarin een leven en een betekenis schijnt te liggen, die je nu meent te ontberen.

Maar wanneer je de moed hebt de eenzaamheid nu te aanvaarden en innerlijk zelfs in deze periode van alleen zijn en je nutteloos gevoelen blijft zoeken naar inhoud, zo is het alsof de wereld opnieuw voor je ontstaat. Maar nu is die wereld anders. De hoeken van die wereld waren eens vertekend. Zij waren in uw ogen misschien hard of romantisch of zelfs futuristisch. Nu kun je alleen de waarheid zien en ten hoogste zeggen dat de feiten voor jou een nieuwe dimensie hebben gekregen, een nieuwe kleur.

Wat meer is, je gaat beseffen hoe je zelf reageert op alles, wat tot je kleur behoort. Je beseft hoe je voortdurend in contact bent met andere dingen, of je wilt of niet. Niet dat je nu gevoelt, dat je voorbestemd bent. Want de keuze die je maakt, is er nog steeds één, die je zelf doet. Maar je ziet hoe je keuze toch beperkt is. Je beseft: ik behoor tot een bepaald complex en in dit complex alleen kan ik functioneren. Dan ga je ook beseffen dat je in dit complex van mogelijkheden op de duur maar één enkele keuzemogelijkheid hebt, die geheel past bij wat je beseft te zijn, die beantwoordt aan de werkelijke betekenis van je bestaan, zoals je dit nu kent.

Zonder het te beseffen verander je iets in je eigen vorm van bestaan. Wegen, die eens wisselvallig schenen, het eigen wezen, dat vol scheen te zijn van eigenaardige

tegenstrijdigheden, vol hiaten van begrip, zielsleven en denken, krijgt langzaamaan meer inhoud, een meer compacte en homogene vorm.

Dan pas kun je beginnen uit je besef van een nieuwe wereld op te stijgen tot de werkelijkheid. Je bent dan nog niet volmaakt. Volmaakt is een mens eerst, wanneer hij alle dingen heeft volbracht die te volbrengen zijn, wanneer hij alles achter zich heeft gelaten en beseft als heden tegelijkertijd. Maar je begint te begrijpen dat het gaat om het antwoord op een kernkracht.

Het is of je in een orkest zit en, in plaats van alleen maar naar de noten te kijken, nu beseft dat de dirigent je de mogelijkheid geeft op eigen wijze, maar mede binnen het kader van zijn leiding, op perfecte en toch persoonlijke wijze jouw aandeel bij te dragen in de één of andere oneindige symfonie. Dan ben je niet meer eenzaam, omdat alles betekenis heeft.

Eenzaamheid is niet alleen maar een alleen staan. Eenzaamheid is vooral het product van een niet meer weten of iets nog een doel heeft of niet, of iets nog betekenis heeft of niet. Maar nu heeft alles wat je doet inhoud gekregen. Zelfs de kleinste gebaren die je maakt, de simpelste woorden die je spreekt, vormen als het ware een deel van wat je vertolkt, van wat je bent: je maakt de Wil Gods waar.

Dat noemt men dan de innerlijke weg. Het is een besef.

Want voordat de daad er kan zijn, die voor het Ik betekenis heeft, moet er de gedachte zijn. Voor wij kunnen creëren, met de handen, moet de mens scheppen in de geest. Vooraleer wij kennis kunnen weergeven, moeten wij haar opnemen en in onszelf verwerken, zo is het ook hier. In onszelf moeten wij waarheid en rijkdom zoeken, waarheid en rijkdom komen voort uit het doorstaan van het isolement, komen voort uit het verder gaan, ondanks alles.

Denkt niet dat ik u hier, sprekend over een innerlijke weg, wil troosten voor alles wat voor u op het ogenblik betekenisloos schijnt te zijn. Dat zou geheel geen zin hebben. Ik maak u alleen duidelijk wat het betekenen kan. Het antwoord is: verder gaan ondanks alles. Verder gaan omdat je bestaat, leeft. Het betekent verder denken en verder begrijpen. Niet slechts aanvaarden en verdragen, maar de zin der dingen zoeken en erkennen. Vandaaruit eerst is een werkelijke bewustwording mogelijk.

Het is gemakkelijk te spreken over maya, de eeuwige begoocheling, die de mens steeds omgeeft. Het is moeilijk te spreken over de waarheid, die de kern van alles uitmaakt, ook van alles wat begoocheling is. De wereld spreekt tot ons een taal. De sferen spreken ons in hun eigen woorden en klanken. Ook God spreekt tot ons, maar wij verstaan niet.

Wij moeten leren verstaan wat de wereld ons zegt, leren verstaan wat de sferen ons zeggen, wat God zegt. En dit zullen wij pas kunnen, wanneer wij ophouden in alle dingen onze eigen interpretatie daarvan weer te geven. Een groot deel van het innerlijke leven van de mens, die in een wereld van illusies bestaat, is een eeuwige dialoog met zichzelf: hij spreekt tot God en troostend en zalvend antwoordt hij zichzelf. Hij spreekt met de geest en het antwoord is slechts de weerkaatsing van eigen verlangens. De mens spreekt met zichzelf, met de droom omtrent zichzelf, maar komt niet tot een dialoog met de werkelijkheid.

Het zal u duidelijk zijn, dat het achterlaten van al die illusies inhoudt dat er geen antwoord meer komt. Want je bent gewend om naar jezelf te luisteren, met jezelf te discussiëren, terwijl je voorgeeft dat het antwoord uit een hogere wereld komt. Je bent niet gewend de werkelijkheid te zien en te horen, die aan alle kanten rond je is. Daarom ben je eenzaam. Daarom voel je je geïsoleerd. Maar een mens, die geïsoleerd is, gaat zoveel beter luisteren, wanneer hij tenminste niet in de verblinding van zijn afzondering een eeuwig verzet begint te ontwerpen tegen alle onrecht, dat hem steeds weer wordt aangedaan. Toch zult u wel gehoord hebben hoe een blinde, die werkelijk wil, zich inspant en door verscherping van andere zintuigen vaak een zeer groot deel van zijn verloren gezicht kan compenseren.

In het isolement van de illusies, die men zichzelf scheidt, wordt de mens die blijft streven, steeds meer gevoelig voor de werkelijkheid. Wanneer God hem zegt dat iets niet juist is, zo zullen wij normaal die God trachten te overschreeuwen met onze betogen en redeneringen en menen dan ten antwoord te horen dat wat wij doen wel gedaan is. Maar dit laatste antwoord geven wij onszelf. Gescheiden van de stem der illusie moet men echter het woord Gods zonder meer aanvaarden, leert men luisteren en aanvaarden.

Wij weten nu, dat er, zo ons een betekenis of opdracht voor het leven wordt gegeven, wij deze niet mogen veranderen en aanpassen aan onze visie, opvatting, gemak. Nu moet men zonder meer aanvaarden wat er in het Ik kenbaar wordt of geheel afstand doen van alle contact met God. Zó leert men ook niet meer van de wereld te eisen, maar voor de wereld te bestaan.

Het is een moeilijke weg, een herboren worden uit duisternis, ingaan met pijn in de vaagheid van een nieuwe wereld, waarin klanken te sterk zijn om verwerkt te kunnen worden en het Licht zo helder is, dat alle vormen voor ons vervagen tot nauw besepte schimmen. Langzaam groei je in die wereld op, leer je horen en zien, duiden, beseffen. Bewustwording is het opgroeien in de wereld der waarheid.

Het is het verstaan allereerst van wat er waar is in jezelf, daarna een begrijpen van de waarheid, die schuilt in de werelden van de geest en daarin afleesbaar wordt. Daarna eerst is er het langzaam zoeken en haast onbegrijpend ontdekken der hogere taal, die achter dit alles schuilgaat: de Taal van God, die wetten geeft, die de mensen niet kennen en dingen, die de mensen wel kennen en waar zijn, krijgen dan een nieuwe dimensie. Zo wordt de mens vrij. Men is kosmisch bewust geworden, ook ten aanzien van de regels, waaraan de eigen wereld gehoorzaamt. Daardoor kan men het bestaan begrijpen, de inhoud daarvan beseffen en de betekenis van eigen leven beseffen.
Goedenavond.

d.d. 21 juli 1967